

1. Referentie

Referentie	Van den Bergh, B. & Van den Bulck (2000). Parental media guidance, communication and self-concept in pre-adolescents. In B. Van den Bergh & J. Van den Bulck (Eds.), <i>Children and Media: Multidisciplinary Approaches</i> (pp. 151-173). Leuven/Brussel: Garant.
Taal	Engels
ISBN - ISSN	90-441-1069-1
Publicatievorm	Bijlage in reader

2. Abstract

Deze studie onderzoekt de relatie tussen het gebruik van drie soorten media bij kinderen (TV en video, computer, boeken en strips), de perceptie van kinderen van vier types mediabegeleiding door ouders en van ondersteunende ouder-kind communicatie en het zelfconcept van het kind. Er werden vragenlijsten afgenomen van 519 leerlingen uit de vijfde en de zesde graad en hun ouders. Het gebruik van media als 'babysitters' heeft een direct negatief effect op het zelfconcept. Evaluerende en niet-gefocuste mediabegeleiding door ouders bevordert de ondersteunende ouder-kind communicatie en heeft een indirect positief effect op het zelfconcept. De resultaten benadrukken het belang van mediabegeleiding door ouders doordat hiermee de mogelijkheid geboden wordt om betekenis te construeren en te delen. Zij onderlijnen de bruikbaarheid en het belang van het bestuderen van perspectieven van kinderen en verschillen in gender in onderzoek omtrent media, communicatie en zelfconcept van het kind.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin, Media
Trefwoord(en)	Opvoeding, media-invloeden, gender

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Jan Van den Bulck Bea Van den Bergh Centrum voor Publieksonderzoek (Departement Communicatiewetenschappen) Katholieke Universiteit Leuven Van Evenstraat 2A 3000 Leuven Tel: 016/32 32 20 Fax: 016/32 33 12 jan.vandenbulck@soc.kuleuven.ac.be bea.vendenbergh@psy.kuleuven.ac.be www.soc.kuleuven.be/smc

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	- Hoe is het mediagebruik van kinderen en het type mediabegeleiding door ouders gerelateerd aan de ondersteunende communicatie tussen kind en ouder buiten de primaire media context? - Hoe is de ouder-kind communicatie gerelateerd aan het zelfconcept van het kind (namelijk zijn zelfwaarde, sociale en schoolse competenties)
-----------------	--

	- Wat zijn de genderverschillen voor de bestudeerde variabelen?
Hypothesen	- De algemene stijl van mediabegeleiding door ouders verschilt naargelang de gendercompositie van de ouder-kind dyade. - De ouder-kind relatie verschilt naargelang de gendercompositie van de ouder-kind dyade. - Jongens zullen hoger scoren op globale zelfwaarde en schoolse competentie dan meisjes. - Types van mediabegeleiding door ouders die kansen biedt voor het construeren en delen van mening, zullen een positieve impact hebben op de ondersteunende ouder-kind communicatie - Het gebruik van verschillende media door kinderen heeft bijna geen effect op de ondersteunende moeder-kind en vader-kind communicatie. - Ondersteunende ouder-kind communicatie is positief gerelateerd aan algemene zelfwaarde, sociale aanvaarding en schoolse competentie van het kind.

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief onderzoek aan de hand van een schriftelijke vragenlijst met gesloten vragen.
Onderzochte groep	519 Vlaamse scholieren uit 11 verschillende scholen participeerden aan het onderzoek. Bij deze groep waren er 261 jongens en 258 meisjes. De meeste kinderen waren 10 of 11 jaar, 6% was 9 jaar en 7% was 12 of 13 jaar. De gemiddelde leeftijd was 10 jaar en 6 maanden. Enkel kinderen, waarvan de ouders een schriftelijke toelichting van het onderzoek hadden ondertekend, namen deel aan het onderzoek.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Verschillen naar gender	Er zijn weinig verschillen naar gender gevonden in de mediabegeleiding door ouders. De evaluatieve begeleiding door de vader is echter minder aanwezig bij jongens dan bij meisjes. Er was wel een verschil naar gender voor de moeder-kind communicatie: meisjes hebben een betere communicatie met hun moeder dan jongens. Dit bevestigt de hypothese dat de emotionele betrokkenheid in de moeder-dochter relatie groter is dan in de moeder-zoon relatie.
Belang type media-begeleiding voor communicatie tussen ouder en kind	Evaluatieve en niet-gefocuste mediabegeleiding hebben een positief effect op ouder-kind communicatie, restrictieve en 'gebruik van media als babysitters' hebben er geen effect op. Dit komt doordat evaluatieve en niet-gefocuste mediabegeleiding kansen bieden om betekenis en emoties te creëren en te delen, wat een aanzet tot communicatie kan betekenen naast het mediagebruik. Een nieuwe hypothese is dat zowel de stijl van mediabegeleiding en communicatie gebaseerd zijn op dezelfde onderliggende dimensies, namelijk openheid en zorgzaamheid. Gebruik van media als babysitter heeft een negatief effect op het zelfconcept. Een kind waarvan de ouders niet reageren op hun gevoelens en activiteiten is niet in staat om een positief zelfconcept te ontwikkelen.
Ouder-kind communicatie en zelfconcept	Communicatie met de moeder is positief gerelateerd met globale zelfwaardering en communicatie met de vader met de schoolse competentie. Wanneer de moeder media gebruikt als een babysitter heeft dit een negatieve impact op de globale zelfwaardering en de schoolse competenties. Wanneer een vader dit doet is sprake van een negatieve impact op de sociale aanvaarding. Hoe meer kinderen naar TV kijken, hoe meer zij zich sociaal geaccepteerd voelen. Dit komt doordat er vaak met vrienden over TV programma's gepraat wordt.
Belang van het perspectief van kinderen versus het perspectief van ouders	Het kan bevestigd worden dat de positieve attitude van ouders in verband met mediabegeleiding (evaluatieve en ongefocuste) leidt tot een goede kwaliteit van de interpersoonlijke processen in het gezin. De perceptie van kinderen van de begeleiding en ondersteuning door ouders is gerelateerd aan het zelfconcept van het kind. Ook het gedrag van de ouders naar het kind toe wordt geleid door de perceptie van de emotionele en andere reacties van kinderen. Hiertussen kan zich een discrepantie bevinden.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Samenvatting

Mediagebruik is afhankelijk van verschillende achtergrondvariabelen, zoals de thuisomgeving, leeftijdsgenoten, de school en de buurt, en van sociale en individuele kenmerken en interesses. Bovendien gebeurt de ontwikkeling van het “zelf”, zoals beschreven in de ontwikkelingspsychologie, door middel van een bi-directionele interactie tussen kind en ouders. Familieleden beïnvloeden elkaar direct en indirect en bovendien levert het gezin zelf een belangrijke bijdrage tot de socialisatie van kinderen. Ondersteunende ouder-kind communicatie wordt gekarakteriseerd door betrokkenheid, een gevoel van behoren tot een gezin, enz. Deze zou een positief effect hebben op de cognitieve en sociale ontwikkeling van het kind. De tussenkomst van media in deze communicatie werd reeds vele malen onderzocht. Deze studies naar het direct effect van media resulteerden in tegenstrijdige resultaten. Dit leidde tot het inzicht dat de manier waarop ouders hun kind begeleiden in hun mediagebruik een belangrijke invloed hebben op verschillende variabelen.

Het Centrum voor bevolkings- en gezinsstudie (CBGS), het Departement communicatie Katholieke universiteit Leuven en het Departement welzijn, volksgezondheid en cultuur van de Vlaamse regering gaven in dit kader de opdracht om na te gaan hoe het mediagebruik van kinderen en het type mediabegeleiding door ouders gerelateerd is aan de ondersteunende communicatie tussen kind en ouder buiten de primaire media context. Bovendien werd gekeken naar hoe de ouder-kind communicatie gerelateerd is aan het zelfconcept van het kind (namelijk zijn zelfwaarde, sociale en schoolse competenties). Tenslotte ging men mogelijke genderverschillen na.

In deze studie worden vier types van mediabegeleiding opgenomen, namelijk restrictieve begeleiding, evaluatieve begeleiding, niet-gefocuste begeleiding en gebruik van media als babysitter. Er werden kwantitatieve vragenlijsten afgenomen van 519 leerlingen uit de vijfde en de zesde graad (gemiddelde leeftijd = 10 jaar, 6 maand) en hun ouders. In de studie werden drie types media opgenomen, namelijk TV en video, computer(spelletjes), boeken en strips.

In de resultaten is te zien dat mediabegeleiding waarin ruimte is om meningen en emoties te delen (de evaluatieve en niet-gefocuste begeleiding) een positief effect hebben op de communicatie tussen ouders en kinderen. Communicatie met de moeder is positief gerelateerd met globale zelfwaardering en communicatie met de vader met de schoolse competentie. Wanneer de moeder media gebruikt als een babysitter heeft dit een negatieve impact op de globale zelfwaardering en de schoolse competenties. Wanneer een vader dit doet is sprake van een negatieve impact op de sociale aanvaarding.